Gerçeklik Sonrası (Post-Truth) Yalandır!

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Karaağaçlı

1.Öndeyi

"Gerçeklik Sonrası (Post-Truth) Yalandır!" özneli bu çalışmanın temel amacı; gerçeklik sonrası beliren dezenformasyon kaynaklı sorunlara Türkiye kamuoyunun dikkatini çekmektir. Alan yazın verilerine ek olarak yazarın postpozitivist görüşlerine ve gözlemlerine dayalı oluşturulan çalışma; (1)Öndeyi, (2)Gerçeklik Sonrasının Kavramsallığı, (3)Gerçeklik Sonrasıyla Olanlar!, (4)Gerçeklik Sonrasının Sorunları, (5)Sonuçlar, (6)Öneriler, (7)Vargı ve Yargı alt başlıklarında kaleme alınmıştır.

2.Gerçeklik Sonrasının Kavramsallığı

Gerçeklik sonrası İngilizcesi post-truth olup, kamuoyunun nesnel bulgular yerine; öznel bilgiler ve duygulara göre bilgilendirilmesidir.

Gerçeklik sonrası, hakikat sonrası", hakikat ötesi, "gerçek ötesi, gerçek aşırı ve post gerçeklik etimolojisiyle de anılır *(Biesecker,2018).*

Gerçeklik sonrası, Türkçe "sonra" anlamına gelen "post" ön ekiyle anıldığından; "post" ön eki, zamansal bir gelişmeyi değil; önüne geldiği kavramın artık önemsiz ve gereksiz olduğunu betimler.

3.Gerçeklik Sonrasıyla Olanlar!

Gerçeklik sonrası açıklamalarla, temelde, varolan gerçeklik önemsizleştirilir. Gerçeklik sonrası yaklaşımıyla; kamuoyun bir konuda karar verirken; akılcılık yerine kişisel duygularla hareket edilir. Gerçeklik sonrasının kullanılmasıyla; ortak nesnel deliller yerine kişisel inançlarla kararlar verilir.

Gerçeklik sonrası kavramıyla, bireyin ya da toplumun hakikati öğrenmek ya da sorgulamaktansa, inanmak istediği gerçeğe inanma eğilimi vurgulanır. Gerçeklik sonrası anlayışıyla; bilimsel yaklaşım gözardı edilir.

Gerçeklik sonrası çoğulculuk, çokluk yaklaşımı yerine; yönetsel otorite kararları uygulanır. Gerçeklik sonrasıyla, adaleti anlamaya yarayan hukuki standartlar örselenir.

Gerçeklik sonrasıyla; algılar olgu ve olayların önüne geçer. Gerçeklik sonrasıyla; bilimsel bilgiler, görüşler ve kişisel inançlar ayrımsız birbirine girer *(*Illing,2018).

4.Gerçeklik Sonrasının Sorunları

Gezegende her olgu, olay ve sürecin kendi ölçeğinde bir amacı yada amaçlar dizini vardır. Gerçeklik Sonrasının yaygın kullanılmasıyla beliren sorunlar aşağıda sıralanmaktadır:

- Gerçeklik sonrasıyla; algısal yönlendirmeler artar.
- Gerçeklik sonrasıyla bireyleri çaresiz bırakan işsizlik, fakirleştiren yüksek enflasyon, pahalı ve paralı sağlık, eğitim-öğretim hizmetleri eşitsiz koşullarda gerçekleşir.
- Bu nedenle Türkiye Eğitim Coğrafyası'nda ulusal düzeyde uygulanan 1739 Sayılı MEB Temel Kanunu'nda yer alan "genellik ve eşitlik" ilkesi teorizede kalır (MEB,1973).
- Gerçek yaşam, gerçek sorunlar yerine; sıkça gerçeklik sonrasıyla sosyal yaşam düzenlenir.
- Gerçeklik sonrasıyla, toplumsal iklim olumsuz etkilenir.
- Gerçeklik sonrasıyla, tek tip prototip haberler yaygınlaşır.
- Gerçeklik sonrasıyla, **konvansiyonel medya yani** radyo, televizyon, gazeteler, dergiler, bültenler ve basın bildirileri tek tip prototip haberler yayınlar.
- Gerçeklik sonrasıyla, **elektronik ve bilişim temelli** e-ortamlı iletişimler, facebook, x, linkedin, instagram, pinterest, whattssap, bloglar, messenger ve youtube gibi medya ortamlarının dili incitici, rencide edici, aşağılayıcı ve küçük düşürücüdür (Karaağaçlı, 2024-1:239).

4.Sonuçlar

"Gerçeklik Sonrası (Post-Truth) Yalandır!" özneli bu çalışmada elde edilen bulgular ışığında ulaşılan sonuçlar şunlardır:

- Gerçeklik sonrasıyla, dezenformasyon amaçlı iletişimle bireyler ve kitleler olumsuz etkilenir.
- Gerçeklik sonrasıyla, toplumun tümelini etkileyen kararlar gerçeklik ve akılcılık yerine; öznel bilgi ve deneyimlerle alınır.
- Gerçeklik sonrasıyla; sahte belge, sahte el yazısı, fotomontaj ve montaj filmler ile fabrikasyon bilgilerin ve dedikoduların duyurulması gibi araçsal yöntemlerden faydalanır.
- Gerçeklik sonrasıyla; hakikatten çok; görsel ve yazılı basınla hükümetlerin sundukları önemsenir.

5.Öneriler

"Gerçeklik Sonrası (Post-Truth) Yalandır!" özneli bu çalışmada uygulmalarda dikkate alınmasında yarar görülen öneriler aşağıda sıralanmaktadır:

- Gerçek olgu ve olay olduğu gibi aktarılıp yansıtılırsa gerçek bilgi ve haber alma hak ve özgürlüğü yerine getirileceğinden; haber nitelli bilgiler olduğu gibi yansıtılmalıdır.
- Gerçeklik sonrası post-truth gibi gerçeklik sonrası güzellemelerle var olan durumlar ve kararlar çarpıtılma-ma-lıdır.
- Doğru bilgi temelli haberler için; bilgi edinme en doğal bir insan hakkı olarak, yurtaşların en temel insan haklarından olan bilgi alma kanaları manipüle edilme-me-lidir.

6.Vargı ve Yargı

Gerçeklik sonrasıyla; herkesin doğru bilgilendirme hakkı olan olgu ve olayların anlaşılması manipüle edilmiş olur.
Manipülasyon ise dezenformasyon olup; doğruluğu bulunmayan bilgidir. Dezenformasyon bağlamına göre yani yer, durum, zaman değişkenlerine göre kasıtlı olarak yayılan gerçek dışı çarpıtma bilgidir (Karaağaçlı, 2024-2).

Gerçeklik sonrasıyla; yanlı hatalı, gerçek dışı bilgi ve belgeler kullanıldığından; toplumsal barışı ve dayanışmayı zedeler.

Birey ve toplum kimyasını zedeleyen; gerçeklik sonrası yaklaşımla değil; Cumhuriyetçi demokrasi için Cumhuriyet'in kurucu felsefesine ve Atatürk İlkelerine uygun yaşamlar, kararlar ve uygulamalar benimsenmelidir (Karaağaçlı, 2023).

Kaynaklar

Biesecker, B. (2018). "Guest Editor's Introduction: Toward an Archaeogenealogy of Post-truth". Philosophy and Rhetoric. 51 (4). s. 329. doi:10.5325/philrhet.51.4.0329. ISSN 0031-8213.

Illing, S. (2018). "A philosopher explains America's "post-truth" problem". Vox. 14 Ağustos 2018 tarihli erişim.

Karaağaçlı, M. **(2023). Özgürlük, Bağımsızlık ve Cumhuriyet Yolculuğunda Evrensel Rol Model: Atatürk.** Bakü: Azerbaycan Atatürk Merkezi ve İksad İnstıtute Tarafından Düzenlenen 19 Mayıs 2023

Doğumunun 142. Yılında Atatürk 3. Uluslararası Sempozyumu. Sözlü bildiri metni.

Karaağaçlı**, M. (**2024-1**). ileti ve öğretide Teknoloji.** Bizim Büro Basımevi Yayın ve Dağıtım Hizmetleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti. Matbaa Sertifika No:42488. ISBN 978-605-80173-7-5. Bandrol Seri No Aralıkları: THG-VLY 133378-133462

Karaağaçlı, M. (2024-2) **Dezenformasyonlu, Yeni Özneli Dezenformasyonlar!** http://www.mektepligazete.com. Köşe Yazıları. Mustafa Karaağaçlı. 25.09.2024.

MEB (1973). **Milli Eğitim Temel Kanunu. Temel Öğretim İlkeleri.** Yayımlandığı Resmi Gazete: Tarih : 24/6/1973 Sayı :14574.

İletişim ve Erişim

Dr. Öğr. Üyesi, G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi, EBB Öğr. Üyesi.
e-posta : mkara@gazi.edu.tr
ORCID : https://orcid.org/0000-0003-3488-1021
Web (1): w3.gazi.edu.tr/~mkara
Web (2): https://avesis.gazi.edu.tr/mkara
Spor: :www.yurtspor.com. yazarlar
Eğitim-Sosyoloji Güncel : www.mektepligazete.köşe yazıları
Bilim-Araştırma: www.mektepligazete.bülten
Facebook (1): Kirizma
Facebook (2): Mustafa Karaağaçlı
Twitter : M_Karaagacli_
İnstagram : mustafakaraagacli1
Blog :mustafakaragacli.blogspot.com